

SEXAGESIMA AD 2026
1Kr 3:7–15 (Ho 10:12–13; Jh 4:31–38)

7 Nõnda siis ei ole midagi see, kes istutab, ega see, kes kastab, vaid Jumal, kes kasvatab.

8 Istutaja ja kastja teevad sama tööd, aga kumbki saab oma palga vastavalt oma vaevanägemisele.

9 Sest Jumala kaastöölised oleme meie; Jumala põllumaa, Jumala hoone olete teie.

10 Mulle antud Jumala armu järgi olen ma kui tark hooneehitaja rajanud aluse, aga teine ehitab sellele. Igaüks vaadaku siis, kuidas ta ehitab!

11 Jah, teist alust ei saa keegi rajada selle kõrvale, mis on juba olemas – see on Jeesus Kristus.

12 Kas keegi ehitab sellele alusele hoone kullast, hõbedast, kalliskividest, puudest, heintest või õlgedest –

13 kord saab igaühe töö avalikuks. Issanda päev teeb selle teatavaks, sest see ilmub tules, ja tuli katsub läbi igaühe töö, missugune see on.

14 Kui kellegi töö, mis ta on ehitanud, jääb püsima, siis ta saab palga.

15 Kui kellegi töö põleb ära, siis ta saab kahju, aga ta ise päästetakse otsekui läbi tule.

Niisiis pole ei see, kes istutab, midagi, ega see, kes kastab, vaid see, kes paneb kasvama – Jumal. See aga, kes istutab, ja see, kes kastab, on üks, igaüks aga saab oma palga oma vaevanägemise järgi. Me oleme ju Jumala kaastöölised, teie olete Jumala põllumaa, Jumala ehitised. Minule antud Jumala armu mööda olen ma nagu tark ehitusmeister pannud paika vundamendi, keegi teine aga ehitab selle peale. Igaüks aga vaadaku, kuidas ta selle peale ehitab! Teist vundamenti ei suuda ju keegi paika panna peale selle, mis on juba maas – kes on Jeesus Kristus. Kui aga keegi ehitab selle vundamendi peale kulla, hõbeda, kalliskivide, puude, heina, põhuga, igaühe töö saab nähtavaks, see Päev teeb selle avalikuks, kuna see saab ilmsiks tules ja tuli katsub läbi igaühe töö, milline see on. Kui kellegi töö jääb püsima – see, mis ta on ehitanud –, saab ta palga. Kui kellegi töö ära põleb, kannab ta kahju, tema ise aga päästetakse – ent otsekui läbi tule.

Sissejuhatus

Apostel Paulus kirjutas esimese kirja korintlastele 1. sajandi viiekümnendate aastate keskpaiku, tõenäoliselt paar aastat enne kirja roomlastele. Taoliseks arvamuseks annab aluse 1Kr 16:1jj mainitud korjandus Jeruusalemma koguduse heaks, mis Rooma kirja kirjutamise ajaks oli juba toimunud. Kiri on saadetud Efesosest (1Kr 16:8) Pauluse kolmanda misjonireisi ajal (vrd Ap 19).

Korintose kogudus oli rajatud Pauluse enda poolt aastal 50 või 51. Korintosesse tuli Paulus Ateenast, kus tema kuulutustöö üprisiski kesised tagajärjed (vt Ap 17:16–34)

aitasid tal loobuda lootusest veenda inimesi inimliku tarkusega ning keskenduda peamisele – kuulutusele ristilöödud Kristusest: «Kui ma teie juurde tulín, vennad, ei tulnud ma eriti üleva kõne või tarkusega kuulutama teile Jumala saladust. Sest ma otsustasin teada teie keskel ainuüksi Jeesusest Kristusest ja Temast kui ristilöödust. Ja ma olin teie juures nõtruses ja kartuses ja suures värinas ning mu kõne ja mu kuulutus ei püüdnud veenda tarkusega, vaid Vaimu ja väe osutamisega, et teie usk ei oleks inimlikus tarkuses, vaid Jumala väes.» (1Kr 2:1–5)

See ongi 1. Korintose kirja peateema: sõna ristist, mis on «narrus neile, kes hukkuvad», aga «Jumala vägi» neile, kes päästetakse» (1Kr 1:18). Kirja otseseks ajendiks olid Korintose koguduses pärast Pauluse lahkumist tekkinud lõhed ja tülid, mis said alguse nii isikute vahelisest rivaliteedist kui teoloogilistest eriarvamustest ning tõid endaga kaasa mitte ainult erinevatesse «parteidesse» koondumise, vaid ka mitmesuguseid valeõpetusi ja kõlblusetust. Kirja otseseks ajendiks olid Pauluse sõnul «Kloe perelt» saadud teated lõhede ja riiu kohta (1Kr 1:11), samuti korintlaste endi poolt talle saadetud küsimused (1Kr 7:1).

Nagu öeldud, seab Paulus oma kirjas inimliku tarkuse vastu sõnumi ristilöödud Kristusest, kelles saab avalikuks «Jumala saladusse peidetud tarkus», mida «ükski praeguse ajastu valitsejatest ei ole ära tundnud» (1Kr 2:7j). Sellest tarkusest võib saada osa üksnes Jumala Vaimu abil, kes «uurib läbi kõik, ka Jumala sügavused» (1Kr 2:10) ning kelle templiks on iga kristlane (1Kr 3:16). Sellest tuleneb, et kristlane peab elama pühaduses, kuna Jumala tempel on püha – hoidudes ühtlasi eneseülendamisest, kuna mitte kellelgi ei ole põhjust ega õigust kiidelda iseendast, sest kõik, mis kellelgi on, on ta saanud Jumalalt (vrd 1Kr 4:7).

Suurelisuse paratamatuteks viljadeks on kõlvatus, andumine ebajumalateenistusele ja korratutele himudele, ülbus ja ülekohus oma kaasvendade suhtes ning omapärase paradoksina ühelt poolt kõikelukatavus, teiselt poolt aga kitsarinnalisus ja oma õiguse taga ajamine teiste arvel (vrd 1Kr 5–6).

Kirja keskosas pühendab Paulus rohkesti tähelepanu mitmesugustele inimsuhetele, nii abielus ja perekonnas (1Kr 7) kui laiemas ringis, rõhutades kohustust hoolida ka nõrgemate südametunnistusest ning hoiduda neile komistuseks saamast (1Kr 8). Samuti peab apostel vajalikuks tuletada Korintose kogudusele meelde head korda, mis peab valitsema jumalateenistustel (1Kr 10–11), ning seda, et kõik vaimuannid on antud mitte isiklikuks, vaid ühiseks kasuks ja koguduse üles ehitamiseks (1Kr 12 ja 14). Kõrgeimaks armuanniks on Pauluse sõnul armastus, milleta kõik muu on tühine (1Kr 13).

Kirja lõpuosa kõneleb surnuist ülestõusmisest, mille Paulus seab tähtsusele kirja alguses käsitletud Kristuse risti sõnumi kõrvale, rõhutades, et «kui Kristust ei ole üles äratatud, siis tähendab see, et ka meie jutlus on tühine ja tühine on ka teie usk» (1Kr 15:14). Taolise otsekoheuse põhjuseks oli ilmselt asjaolu, et Korintose koguduses leidis

inimesi, kes eitasid surnute ülestõusmist: «Kui aga Kristusest kuulutatakse, et Ta on üles äratatud surnuist, kuidas siis mõned teie seast ütlevad, et surnute ülestõusmist ei ole?» (1Kr 15:12) Erilise rõhuga kõneleb Paulus ihulikust ülestõusmisest – ilmselt vastusena neile, kes olid valmis tunnustama üksnes mingit «vaimset» ülestõusmist¹.

1. Korintose kirja viimases peatükis kinnitab Paulus, et ta kavatseb Korintost peagi jälle külastada (1Kr 16:2jj), kusjuures mitte ainult korraks, vaid selleks, et pikemalt paigale jääda (1Kr 16:7).

Martin Luther võtab 1. Korintose kirja keskse sõnumi kokku järgmiselt: «Selles epistlis manitseb P. Paulus korintlasi, et nad peavad olema üksmeelsed usus ja õpetuses ja vaatama, et nad õpiksid hästi peaasja, mis on komistuseks kõigele mõistmisele ja tarkusele, nimelt et Kristus on meie pääste.»²

Keelelisi märkuseid

Teevad sama tööd – ἔν εἰσιν – sõnasõnalt: «on üks».³

Palga – τὸν...μισθὸν – sõna μισθός tähistab töötasu, [välja teenitud] palka, seda ka karistuse mõttes.

Vaevanägemisele – τὸν...κόπον – sõna κόπος tähistab siin vaeva, vaevanägemist, millegi saavutamiseks tehtavat tööd.

Kaastöölised – συνεργοί – sõna συνεργός – «kaastööline» – koosneb kaasaütlevast eessõnast σύν ja sõnast ἔργον – «töö», «tegu».⁴

Hoone – sõna οἰκοδομή tähendab «ehitis», samuti «ehitus», «ehitustöö».

Arm – τὴν χάριν – sõna χάρις tähendab «arm», «armuand», «armukingitus», «heldus», «heameel», «kiindumus», ka «tänu».

Tark – sõna σοφός tähendab «tark», «arukas», «vilunud».

Hooneehitaja – sõna ἀρχιτέκτων koosneb sõnadest ἀρχή – «algus», «esimene», «ülem» – ja τέκτων – «ehitaja», laiemalt igasugune «käsitööline» – ning tähistab eeskätt ehitusmeistrit, ehitustööde juhti.⁵

¹ Sarnaselt 1Tm 2:18 mainitud eksiõpetajatele, kes väitsid, et «ülestõusmine on juba toimunud».

² Esimese Korintose kirja eessõna.

³ 1739. aasta Piiblis: «on ühhesugused»; 1968. aasta piiblitõlkes: «on ühesugused».

⁴ 1739. aasta Piiblis: «abbimehhed».

⁵ Mitte ehituskunstnikku, nagu tänapäeval sageli mõistetakse sõna «arhitekt».

Ei saa keegi – οὐδείς δύναται – sõna δύναμαι tähendab «võimeline olema», «suuteline olema», «[millekski piisavat] jõudu omama».⁶

Jeesus – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יְהוֹשֻׁעַ ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Kristus – sõna Χριστός tuleneb verbist χρίω – «võidma», «salvima» – ja tähendab sedasama, mida heebrea מָשִׁיחַ – «Messias», «Võitu».

Issanda päev – ἡ...ἡμέρα – sõnasõnalt: «päev» või «see päev».

Ilmub – ἀποκαλύπτεται – sõna ἀποκαλύπτω – «ilmutama», «avaldama», «teatavaks tegema» – tähendab sõnasõnalt «katet eemaldama».

Katsub läbi – δοκιμάσει – sõna δοκιμάζω tähendab «läbi katsuma», «järel katsuma», «järgi proovima», «tundma õppima».

Saab kahju – ζημιωθείσεται – sõna ζημιόω tähendab siin «kahju kandma», «kahju kannatama», ka «viga saama».

Päästetakse – σωθήσεται – sõna σῶζω tähendab «päästma», «tervendama», «vabastama».

Sisuline analüüs

Esimese Korintose kirja ajendiks olid Korintose koguduses lahvatanud tülid ja rivaliteet, mis puudutasid otseselt ka kirja autorit Paulust, kes oli ühtlasi koguduse rajaja. Paulus nimetab seda probleemi kohe kirja alguses, pärast lühikest sissejuhatust, manitsedes korintlasi: «Ma kutsun teid üles, vennad, meie Issanda Jeesuse Kristuse nime pärast, et te kõik räägiksite ühtviisi ja et teie seas ei oleks lõhesid, vaid et te oleksite ühte liidetud samas meeles ja samas nõus. Kuid Kloe pere, mu vennad, on mulle teie kohta teatanud, et teie seas on riidu.» (1Kr 1:10j)

Paulus tänab Jumalat korintlastele osaks saanud armu eest, milles nad on saanud rikkaks kõige sõna ja mõistmise (tunnetuse, taipamise) poolest (1Kr 1:4j), peites neisse kiitusesõnadesse aga ühtlasi vihje kahele järgnevalt käsitlevale tulevale olulisele ja valusale teemale, mis kujutasid endast Korintose koguduse keskset probleemi: nimelt olid Korintose kristlased endast üpris heal arvamusel, eeskätt prohvetliku kuulutamise ja keeltes rääkimise anni ning tunnetuse või taipamise anni tõttu, mille nad arvasid endil olevat. Paulus ei ütle midagi nende andide vastu, küll aga rõhutab, et need ei ole midagi, millega keegi võiks uhkustada – nii nagu ka kellegi sünnipära, tarkus, võim või tähtis ühiskondlik positsioon ei anna talle õigust kiidelda, iseäranis Jumala ees.

⁶ Muuhulgas tulenevad siit ka lõhkeainet tähistav sõna «dünaamiit» ja elektrigeneraatorit tähistav sõna «dünamo».

Ilmselt oma Ateena-kogemusest õppides (Ap 17:16–34) mõistis Paulus, et ta on läkitatud kuulutama päästesõnumit Kristuse ristist, mitte inimlikku tarkust: «Sest Kristus ei läkitanud mind ristima, vaid evangeeliumi kuulutama, mitte aga inimliku tarkuse sõnadega, et Kristuse rist ei muutuks tühiseks.» (1Kr 1:17) Seda ei tohi mõista mitte põlgusena tarkuse suhtes, vaid tegemist on kurva tõdemusega, et maailm «ei tundnud Jumalat ära tarkuse abil» (1Kr 1:21) ja sellepärast peab Jumal tegema midagi, mis hävitab tarkade tarkuse ning teeb olematuks mõistlike mõistuse (vt 1Kr 1:19).

Nii valis Jumal tunnustähtede ja tarkuse asemel selle, mis on inimeste silmis rumal, narr, ebameeldiv, lausa jõle, nagu öeldakse meie vanemates piiblitõlgetes: «Jah, sõna ristist on narrus neile, kes hukkuvad, aga meile, kes päästetakse, on see Jumala vägi.» (1Kr 1:28) Kahtlemata on tegemist paradoksiga, sest kuna see, mida Paulus kuulutab, on tõde, ei ole see tegelikult mitte narrus, vaid tõeline tarkus: «Sest Jumala narrus on inimestest targem ja Jumala nõtrus inimestest tugevam.» (1Kr 1:25)

Jääb mulje, et korintlased pöörasid sellest, *mida* kuulutatakse, rohkem tähelepanu sellele, *kes* kuulutab: «Ma räägin sellest, et igaüks teist ütleb: «Mina olen Pauluse poolel!» või: «Mina olen Apollose poolel!» või: «Mina olen Keefase poolel!» või: «Mina olen Kristuse poolel!» Kas Kristus on mitmeks jagatud?! Kas Paulus löödi risti teie eest? Või ristiti teid Pauluse nimesse?» (1Kr 1:12j) Pauluse sõnul on selline rivaalitsemine lapsik ja lihalik ning see tähendab, et need, keda Jumal on maailmast välja kutsunud – ἐκκλησία τοῦ θεοῦ, Jumala kogudus (1Kr 1:2) –, otsekui kuulusid endiselt maailmale, elades ja käitudes «nagu inimesed ikka» (1Kr 3:4).

Paulus ei pea ennast Apollosest ega teistest apostlitest tähtsamaks – vastupidi, ta teab, et on «apostlite seast kõige väiksem, see, keda ei kõlba hüüdagi apostliks», sest ta on «taga kiusanud Jumala kogudust» ning on üksnes Jumala armust see, kes ta on (1Kr 15:9j). Nii seab ta endast ja Apollosest kõneldes viimase endast ettepoole: «Mis on siis Apollos? Mis on Paulus?» (1Kr 3:5) Vastus on lihtne: ei nemad ega isegi kõige võrratum apostel «ei ole midagi» (1Kr 3:7)⁷ – või pehmemalt öeldes: nad on teenrid, kelle kaudu korintlased on saanud usklikuks, «nõnda nagu Issand igaühele on andnud» (1Kr 3:5).

Töö, mida Paulus ja Apollos teevad, on Jumala töö ning Tema on nende Issand, mitte kumbki neist pole isand teise üle – ega ka mitte Korintose koguduse üle, mis ei ole ei Pauluse, Apollose ega Keefase, vaid Jumala enda kogudus. Ilma Jumala armuta poleks ükski apostel suutnud ei korintlaste ega kellegi teise heaks mitte kui midagi teha: «Mina olen viinapuu, teie olete oksad. Kes jääb minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja, sest minust lahus ei suuda te midagi teha.» (Jh 15:5)

⁷ «Ma olen läinud rumalaks, teie olete mind selleks sundinud. Teil tulnuks mind soovitada, sest mul ei puudu midagi, mis on neil «võrratuil apostleil», ehk ma küll ei ole midagi.» (2Kr 12:11); «Sest kui keegi arvab enese midagi olevat, olemata aga midagi, see petab iseennast.» (Gl 6:3)

Paulus mõistab nii ennast kui teisi apostleid Jumala tööriistadena või parimal juhul Tema kaastöölisena (1Kr 3:9), kasutades taimekasvatusest tuntud võrdpilti: «Mina istutasin, Apollos kastas, kuid Jumal laskis kasvada.» (1Kr 3:6) Sellest, kuidas nad seda tegid, võib lugeda Apostlite tegude raamatu 18. peatükist, Paulus ise aga võtab oma töö ja missiooni kokku sõnadega: «Kui ma teie juurde tulin, vennad, ei tulnud ma eriti üleva kõne või tarkusega kuulutama teile Jumala saladust. Sest ma otsustasin teada teie keskel ainuüksi Jeesusest Kristusest ja Temast kui ristilöödust. Ja ma olin teie juures nõtruses ja kartuses ja suures värinas ning mu kõne ja mu kuulutus ei püüdnud veenda tarkusega, vaid Vaimu ja väe osutamisega, et teie usk ei oleks inimlikus tarkuses, vaid Jumala väes.» (1Kr 2:1–5)

Kahtlemata on nii istutaja kui kastja töö oluline, ent on täiesti selge, et kumbki neist ei saa panna taime kasvama – ainus, kes seda suudab, on Jumal: «Nõnda siis ei ole midagi see, kes istutab, ega see, kes kastab, vaid Jumal, kes kasvatab.» (1Kr 3:7) Kui viimases eestikeelses piiblitõlkes öeldakse, et «istutaja ja kastja teevad sama tööd» (1Kr 3:8), ning vanemad tõlked, olles mõnevõrra täpsemad, ütlevad, et «istutaja ja kastja on ühesugused» (1968. aasta piiblitõlge), siis tegelikult seisab originaaltekstis, et nad «on üks». Sest kuna Jumal on üks, nagu ka Kristus ei saa olla mitmeks jagatud, saab ka istutaja ja kastja töö õnnestuda ja vilja kanda üksnes juhul, kui nad on üks. Nagu ka Jumala kogudus võib jääda püsima ainult siis, kui ta on üks.

See üks on Jumala põllumaa ja Tema ehitatud – ning jätkuvalt ehitatav – hoone. See ei kuulu mitte kellelegi teisele – ei Apollosele, Keefasele ega Paulusele. Viimselt ei kuulu see ka korintlastele endile, sest nad on «Kristuse päralt ja Kristus on Jumala päralt» (1Kr 3:23). Nad on Jumala tempel, ja «kui keegi rikub Jumala templi, siis Jumal rikub ka tema» (1Kr 3:17) – koguduses tülide tekitamine ja selle lõhestamine on päris kindlasti Jumala templi rikkumine, mille tulemuseks on häving (just see on Pauluse kasutatud sõna φθείρω – «[ära] rikkuma», «hävitama», «hukatusse saatma/sattuma» – tähendus).

Paulus võrdleb koguduse rajamist ja kasvatamist hoone ehitamisega, kusjuures mitte tavalise, vaid äärmiselt olulise hoone rajamisega, kuna tavaliste majade ehitamisel ei tarvitata ei kulda, hõbedat ega kalliskive – need kuuluvad pigem templite ja paleede juurde. Kuna järgnevalt nimetatakse korintlasi ja Korintose koguduse Jumala templiks, siis ilmselt just see on pilt, mida Paulus vaimusilmas nägi, kui ta hoone ehitamisest ja endast kui ehitusmeistrist kõneledes ütles, et ta on «kui tark hooneehitaja rajanud aluse, aga teine ehitab sellele» (1Kr 3:10).

«Hooneehitaja» all ei pea Paulus silmas mitte tavalist ehitustöölist, vaid meistrit, ehitustööde juhatajat (vt vastavat keelelist märkust), kelle esmaseks vastutuseks on tagada hoone püsimine ja kindlus, mille möödapääsmatuks eelduseks on õigesti rajatud vundament. Ennast targaks ehitusmeistriks nimetades ei tegele Paulus mitte iseenda kiitmisega, vaid vastupidi, viitab taas sellele, mida ta oli öelnud eelnevates peatükkides:

et ta ei tulnud Korintosesse mitte omaenda inimliku tarkusega, vaid üksnes sõnumiga Jeesusest Kristusest kui ristilöödust – sõnumiga, mis on inimeste meelest narrus, ent mis tegelikult kujutab endast ainsat tõelist tarkust. Nii on ka ainus tõeline vundament see, keda see tõeline, jumalik tarkus kuulutab: Jeesus Kristus, kelle kõrvale ei saa rajada mingit muud alust.

Paulus ei ole kade, tema jaoks pole mingi probleem see, kui tema rajatud alusele ehitab keegi teine⁸ – küll aga on tema jaoks oluline, et ehitataks heast, püsivast ja väärtuslikust materjalist, mitte heintest ega õlgedest. Kaalul ei ole ju midagi vähemat kui hingede päästmine ja see tähendab, et nende vastutus, kelle kätte Jumal on oma armu majapidamise usaldanud, on määratu suur: «Nõnda siis peetagu meid Kristuse sulaseiks ja Jumala saladuste majapidajaiks. Ent majapidajailt nõutakse, et nad oleksid ustavad.» (1Kr 4:1j)

Seejuures ei tohi aga unustada, et Jumala sulaste töö hindamine ja nende üle kohtu mõistmine ei ole mitte inimeste, vaid üksnes Jumala enda meelevaldas: «Issand on see, kes minu üle kohut mõistab. Nõnda siis ärge mõistke kohut enne õiget aega, enne kui tuleb Issand, kes toob valguse ette pimedusse varjunud asjad ning teeb avalikuks inimsüdamete kavatsused; ja siis saab igaüks kiituse Jumalalt.» (1Kr 4:4j) Issand on see, kes igaühe töö läbi katsub ja läbikatsumise tulemuse selleks määratud päeval avalikuks teeb: «Issanda päev teeb selle teatavaks, sest see ilmub tules, ja tuli katsub läbi igaühe töö, missugune see on.» (1Kr 3:13)⁹

Tegemata mööndusi ustavuse osas, mida Jumala kaastöölistelt nõutakse, on Paulus siiski üsna leebe nende suhtes, kelle töö võib mingil põhjusel kas kasinat vilja kanda või lausa ebaõnnestuda: «Kui kellegi töö, mis ta on ehitanud, jääb püsima, siis ta saab palga. Kui kellegi töö põleb ära, siis ta saab kahju, aga ta ise päästetakse otsekui läbi tule.» (1Kr 3:14j) Ehk oli Pauluse meeles see, mida ta oli ise kogenud enne Korintosesse tulemist – Ateenas, kus ta püüdis tarkusehuvilisi (φιλοσοφία – «tarkuselembus») veenda inimliku tarkuse abil, ent sai enamuselt oma kuulajaist vastuseks vaid pilkeid ja naeru (Ap 17:22–33).¹⁰

⁸ «Mõned küll kuulutavad Kristust kadeduse ja riiu pärast, mõned aga ka heast tahtest. Ühed teevad seda armastusest, teades, et ma viibin siin evangeeliumi eest kostmiseks, teised kuulutavad aga Kristust kiusu pärast, mitte puhta meelega, arvates võivat suurendada mu vangipõlve viletsust. Aga mis sellest! Kui Kristust kuulutatakse igal kombel, olgu tagamõttega, olgu tõemeeli, siis selle üle ma rõõmustan.» (Fl 1:15–18)

⁹ «Vaata, päev tuleb, põlev nagu ahi, ja kõik ülbed ja kõik, kes pattu teevad, on nagu kõrred. Ja see päev, mis tuleb, põletab nad ära, ütleb vägede Issand, ega jäta neile ei juurt ega oksa.» (Ml 3:19)

¹⁰ Pauluse kuulutustöö Ateenas ei olnud siiski täiesti viljatu: «Aga mõned mehed ühinesid temaga ja said usklikuks, nende seas ka Areopaagi liige Dionüüsius, ja üks naine, Damaris nimi, ja teisigi koos nendega.» (Ap 17:34)

See, kui kellegi kuulutustöö vilja ei kannu, ei tähenda, et ta ise oleks ilmtingimata hukule määratud – teinekord võib hoopis vastupidine osutuda märksa ohtlikumaks, näiteks siis, kui uhkus mõne «võrratu apostli» viimaks upakile ajab. Paulusele oli see oht väga hästi teada: «Seepärast, et ma ei läheks kõrgiks, on mulle liha sisse antud vai, saatana ingel, mind rusikatega peksma, et ma ei läheks kõrgiks. Ma olen selle pärast kolm korda Issandat palunud, et see minust lahuks. Kuid Tema ütles mulle: «Sulle piisab minu armust, sest nõtruses saab vägi täielikuks.» Nii ma siis kiitlen meelsamini oma nõtrusest, et Kristuse vägi laskuks elama minu peale. Seepärast mul ongi hea meel nõtruses, vägivalla all, hädades, tagakiusamistes ja ahistustes Kristuse pärast, sest kui ma olen nõder, siis ma olen vägev.» (2Kr 12:7–10)

Mis on see palk, mille saavad need, kelle töö jääb püsima? See ei ole mitte igavene õndsus tasuna teenete ja tubliduse eest, vaid midagi praegu veel varjul olevat, mis Jumala armu läbi kingitud igaveses õndsuses saab osaks neile, kes on olnud Tema töös ustavad: «Tubli, sa hea ja ustav sulane, sa oled olnud ustav pisku üle, ma panen su palju üle. Mine oma isanda rõõmupeole!» (Mt 25:21)

Ülalöeldu ei tähenda, et kõik, mida Paulus siin räägib, käiks ainult apostlite ja teise sõnakuulutajate kohta – järgnevad peatükid näitavad, et see kehtib täpselt samamoodi terve koguduse, kõigi koguduseliikmete puhul. Mitte ainult kogudus tervikuna pole Jumala tempel, vaid seda on ka igaüks isiklikult: «Või kas te ei tea, et teie ihu on teis oleva Püha Vaimu tempel, kelle te olete saanud Jumalalt, ning et teie ei ole iseenese päralt? Sest te olete kallilt ostetud. Austage siis Jumalat oma ihus!» (1Kr 6:19j) Nii peab iga kristlane vaatama, kuidas ta elab: «Mitte nagu arutud, vaid nagu targad, kasutades aega õigesti, sest päevad on kurjad.» (Ef 5:15j)

Iga kristlane peab tõsiselt ja igapäevaselt mõtlema sellele, kuidas jätkuvalt ehitada seda hoonet, mis on rajatud Kristusele kui ainsale mõeldavale alusele, et temagi «usk läbikatsutuna leitaks palju hinnalisem olevat kullast, mis on kaduv, ent mida siiski tules¹¹ läbi proovitakse» (1Pt 1:7). Seejuures ei tohi unustada, et viimselt on kõik, ka materjalid, millest me oma eluhoonet, oma templit ehitame, Jumala kingitus: «Ma annan sulle nõu osta minu käest tules proovitud kulda, et sa saaksid rikkaks, ning valgeid rõivaid, et end nendega riietada.» (Ilm 3:18) Issanda päev tuleb igal juhul ning «siis hukuvad taevad raginal, algained lagunevad lõomates ning maad ja tema tegusid ei leita enam», meie aga ootame «Tema töötuse järgi uusi taevaid ja uut maad, kus elab õigus» (2Pt 3:10.13).

¹¹ Peetruse ja Pauluse sõnu tules läbi katsumisest ja «otsekui läbi tule» päästetud saamisest ei saa vähemalt otseselt kasutada puhastustuleõpetuse kinnituseks, kuigi juba mitmed kirikuisadki, näiteks Augustinus ja Gregorius Suur, nägid neis kirjakohtades kaudset tunnistust igavesele õndsusele eelnevast puhastamisest (just seda sõna *purgatorium* tähendabki). Selleletemalisse diskussiooni laskumata on oluline märkida, et Paulus ei räägi siin päris kindlasti mitte [aeganõudvast] puhastamisprotsessist, vaid äkilisest, hetkelisest «tulekahjust», mis põletab tuhaks kõlbmatu ehitise, ent ei pruugi neelata ehitajat.

Jutluseks

Sexagesima pühapäeva teemaks on EELK jumalateenistuste käsiraamatu järgi «Jumala sõna külv». Teema aluseks on pühapäeva vanakiriklik Evangeelium, milleks on Jeesuse tähendamissõna külvajast (Lk 8:4–15). Tulenevalt asjaolust, et traditsiooniliselt olid kolm paastueelset pühapäeva koos paastuaja nelja esimese pühapäevaga pühendatud usuõppijate süvendatud ettevalmistamisele ristimiseks, võib eel-paastuaja pühapäevade temaatika sõnastada ka järgnevalt: *Septuagesima* – kõik on kutsutud; *Sexagesima* – Jumala kutse nõuab seesmist pöördumist ja uuenemist; *Quinquagesima* – Jumala kutsele järgnedes tuleb olla valmis oma risti enda peale võtma ja ühes Issandaga kannatama.

Nii on *Sexagesima* pühapäeva keskseks sõnumiks üleskutse või manitsus pöördumisele (mille Jumal esitab ja viimselt ka teostab oma sõna külvates). EELK lugemiskavas teiseks lugemisaastaks antud Evangeelium (Jh 4:31–38) taolist teemapüstitust otseselt ei toeta, vaid kõneleb nagu Epistelgi eeskätt jumaliku külvitöö tegijatest ja nende vastutusest. Epistlit ennast võib siiski käsitleda laiemalt: apostel Paulus rõhutab selles küll eeskätt koguduse kui Jumala hoone rajamist Jumala armule ja Kristusele kui ainsale tõelisele alusele ning seda, et need, kes Jumala kaastöölistena sellele alusele ehitavad, peavad olema ustavad, ent kõik see, mida Paulus ütleb sõnakuulutajate kohta, kehtib ka iga üksiku kristlase ja tema eluhoone rajamise puhul.

Teise lugemisaasta Vana Testamendi lugemine prohvet Hoosea raamatust (Ho 10:12–13) kõneleb samuti külvist ja lõikusest, manitsedes külvama õiguseks ja lõikama vastavalt vagadusele, otsima Issandat ja õppima Temalt õigust, selle asemel, et jätkata õeluse kündmist, ülekohtu lõikamist ja valedes vilja söömist.

Epistlile jutlustades ei tohiks Korintose koguduse olukorra ja Pauluse kirjutatu konkreetse ajendi (Korintose koguduse lõhestatuse) selgitamise kõrval unustada seda, mis Pauluse enda jaoks oli konkurentsituult tähtsaim: ainsat tõelist alust, millele kõik on rajatud – sõnumit Jeesusest Kristusest ja Temast kui ristilöödust.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Apostel Paulus rajas Korintose koguduse pärast seda, kui oli Ateenas saanud üsna suure tagasilöögi osaliseks. Seal oli ta üritanud kuulutada evangeeliumi inimlikku tarkust appi võttes, Korintosesse jõudes otsustas ta aga toimida hoopis teisiti: «Kui ma teie juurde tuln, vennad, ei tulnud ma eriti üleva kõne või tarkusega kuulutama teile Jumala saladust. Sest ma otsustasin teada teie keskel ainuüksi Jeesusest Kristusest ja temast kui ristilöödust.» (1Kr 2:1j) See oli alus, millele Paulus rajas Korintose koguduse – ainus alus, ainus vundament, millele ehitatud hoone võib jääda püsima: «Teist alust ei saa keegi rajada selle kõrvale, mis on juba olemas – see on Jeesus Kristus.» (1Kr 3:11)

2. Paraku juhtus nii, et kui pärast Pauluse lahkumist Korintosest tulid sinna teised sõnakuulutajad, nende hulgas Apollos, «vahva kõnemees ja vägev kirjaseletaja» (Ap 18:24), siis hakkasid Korintose kogudusse tekkima lõhed: ühed koguduseliikmed eelistasid Paulust, teised Apollost, kolmandad hoopis Keefast või mõnda teist apostlit, ja nii tekkis oht, et kogudus võib laguneda ja hävida – ning mitte ainult kogudus, vaid ka need, kelle hingede päästmiseks see kogudus oli rajatud. Kogudus on Jumala tempel ning selle rikkumise ja lõhkumise tagajärjed on hukatuslikud.
3. Pauluse sõnum oli ühemõtteliselt selge: nii tema kui Apollos kui kõik teised apostlid ja sõnakuulutajad on üksnes Jumala kaastöölised, nad on otsekui need, kes istutavad ja kastavad, aga see, kes laseb kasvada, on Jumal. Nad on otsekui ehitajad, kelle töö täidab oma eesmärgi üksnes siis, kui nad rajavad neile ehitada antud hoone kindlale vundamendile, milleks on Kristus, ning on oma töös ustavad, kasutades ehitamiseks materjale, mis jäävad püsima ka siis, kui hoonet peaksid tabama mitmesugused katsumused. See ei kehti mitte üksnes koguduse kui terviku, vaid ka iga üksiku kristlase puhul: me oleme nii üheskoos kui üksikult Jumala hoone, Tema tempel, ja see tähendab, et me peame olema ustavad, me peame kandma hoolt meie kätte usaldatu eest ja me ei tohi lahkuda Kristuselt kui ainsalt mõeldavalt aluselt. Me oleme Kristuse päralt, nagu Paulus ütleb, ja Kristus on Jumala päralt (1Kr 3:23). Igavene õndsus, mille poole me oleme teel, on Jumala armu kingitus – sellest kingist osa saamise eelduseks on lahti laskmine iseendast ning kinni haaramine Temast, kes «on saanud meile tarkuseks Jumalalt ning õiguseks ja pühitsuseks ja lunastuseks» (1Kr 1:30).